

CA

NOSTRA

Setmanari d'Inca

ANY. I.

AB CENSURA ECLESIASTICA

Un bon periòdic es una missió perpètua a una Parroquia.—LLEÓ XIII

NÚM. 10.

L'INMACULADA.

(FRAGMENT.)

No, dins Maria Santíssima no hi hagué ni un moment la més petita màcula, la més insignificant foscura. No entrà a n-aquest món desposeïda ni despüllada de la gràcia ni com esclava potetjada ni envilida, sino axís com la va veure Sant Joan en l'Apocalipsis, *vestida de sol*, (Apoc. XII), axó es, de la Justícia divina; *coronada de dotze estels* (Ib.), es a dir, de totes les virtuts que caben dins una pura criatura; ab *la lluna baix de sos peus* (Ib.), trapitjant la lluna, que representa les mudances d'aquesta vida miserable, per demostrar qu'Ella havia d'estar absolutament per demunt tot lo que fos tramudansa, mancab o trastorn, y que, tot d'una d'entrar a n-aquesta vida, ja havia de gaudir de tot lo que fos bò y sant y qu'havia d'estar sempre a n-el plé de tota virtut y de tota gràcia. *Vestida de sol, coronada dels estels del cel, ab la lluna baix de sos peus*, entrà en el món aqueixa gran Senyora. Per aixó com la *veren les filles de Sion, la proclamaren benaventurada* (Cant. vi); y com la *veren els angels y serafins del cel, esglayats y fora de sí, digueren: ¿Quí es aquesta que s'enpuja, lo metex de l'aua que surt, garrida com la lluna, escullida com el sol, imponent com un exercit en ordre de batalla?* (Ib.) Axís sortí de les mans de Deu omnipotent, que no pogué menys de dirli enamoradíssim: *Ets tota bella, amiga meva; en Tú no hi ha màcula.* (Ib. iv.)

Ah sí, tota garrida, tota perfecta, tota íntegra, tota immaculada havia d'esser la que segons, un monument antiquíssim de la tradició cristiana (*serm. de Assumpt. B. M. V.*, atribuït Sant Jeroni), *havia de donar gloria a los cels, senyor a la terra restablinthi la pau, fê a les gents, fí a n'els vicis, ordre a la vida, lley a les costums.* ¿Cóm no havia d'esser tota bella, tota pura, tota íntegra, tota immaculada la que havia de concebre dins les seues entranyes la bellesa de tota bellesa, la justícia de tota justícia, la meteixa sabiduria, la meteixa santetat, el meteix Unigènit del Pare? Si el Senyor desde tota l'eternitat la predestinà per

mare seua, si *la posseï desde'l comensament de sos eterns camins* (Prov. viii) ¿cóm podria permetre, cóm era possible que permetés que *la posseïs may per may el seu inimich més gros, Satanás? Vestida de sol y coronada d'estels*, ¿cóm s'hi havia d'acostar may, cóm no n'havia de fugir l'esperit de tenebres, més aviat que la fosca de la claror? ¿com li havia de poder arribar gens amb lo seu verí la serpental infernal? ¿cóm li havia de poder enfelar ni enterbolir may amb lo baf d'infern el seu front virginal, gloria dels cels, encant dels serafins, mirall de la beatífica Trinitat? ¿cóm per aquell coll gentilíssim qu'el Minyonet Jesús havia d'estrényer tantes de voltes dins els seus brassets, havia de correr la cadena del pecat? ¿cóm hi havia d'haver dins Ella aquella llavor impia de la culpa original, causa y rel de totes les iniquitats, crims y abominacions que's son comeses y se cometran mentres lo món sia món? ¿cóm pogué esser may Ella *filla de maledicció, esclava del dimoni y desheretada del cel?* El bon Jesús amb els seus mèrits infinits preservà de caure els angels, ministres seus, ¿y no l'hauria preservada Ella qu'havia d'esser sa Mare? Ella, la primogènita de totes les criatures, ¿no havia de conseguir lo que conseguiren altres criatures que li eran molt inferiors! ¿El fruit divinal de les seues puríssimes entranyes havia de servir per preservar de pecat els angels, y no havia de servir per preservar Ella mateixa? ¿Adam y Eva, pares del llinatge humà, havien de comensar la vida nets de tota màcula y la mare del meteix Deu l'havia de comensar maculada? Deu, santetat infinita, pura inefable, netetat suma, ¿s'havia de vestir d'una roba sollada, unglatjada, y rosegada del llop infernal? l'Arca de l'Antigua Aliansa, que no era més qu'una figura d'Ella, la feren d'una llenya que corchs ni banyarriquers no li entraven, ¿y l'Arca de la Nova Aliansa, qu'havia de dur dedins, no les Taules de la Lley, no el Maná del desert, sinó l'Autor de la meteixa Lley y el Maná, de qu'havian de viure cels y terra per no morir pus may; aquesta Arca havia de patir ni un sol moment

el corch, el banyarriquer del pecat, que la rosegàs, esmicolantla y tirantla a perdre? ¿*Esclava de Satanás y desheretada del cel*, la Filla del Pare, la Mare del Fill, l'Esposa de l'Esperit Sant, la Reyna y Emperatriu de cels y terra?... ¡Impossible! ¡impossible!

¡Salve, tota bella, tota pura, tota íntegra, tota Immaculada! ¡Salve, escullida com el sol! Axí com el sol, tot d'una que sortí de les mans de Deu creador, apagá amb la seua claretat tots los altres estels del cel, per que ell tot sol feya y fa moltíssima més claror que tots ells plegats, axí vos ¡oh Maria! desde'l primer instant de la vostra concepció gloriosíssima foreu més brillant y resplendent que tots els sants y esperits angelicals; tots los contrapassáreu inmensament en dons, gracies y excellències; tots els eclipsáreu, els apagáreu; tots foren fosca y negror devora vos; foreu com si no hi fossen. ¿Cóm l'arcàngel Sant Gabriel, tot saludantvos dins la vostra caseta de Nazareth, no us havia de dir: *Ave, Maria, plena de gracia; el Senyor es amb vos; beneyta sou vos entre totes les dones?* Si, *plena de gracia* éreu y *plena* d'una manera tan completa y absoluta, que no hi pogué haver ni un sol moment dins la vostra vida que no fósseu tota *plena de gracia*, y qu'el Senyor no fos amb vos y no vos posseïs de la manera més absoluta y exclusiva. No, jamay fóreu maleïda com les altres dones per la maledicció que heretaren de Eva; no fóreu maleïda, sino beneïda entre totes. Les altres son carts plens d'espines; vos el lliri sense cap espina, tot aroma, tot frescor, tot ecclís, tot gallardía. Vos sou l'Arca de Noé, que surá demunt les ones del diluvi universal de la culpa, que tapá fins y tot les muntanyes més altes. Vos sou la Torre de David, tota reblida y atapida d'armadures dels forts, aont l'inimich may s'es pogut acostar ni de cent llegendes. Vos sou l'Hort tancat, ahont negú may es estat capaç d'entrar a ferhi gens de destrossa. Vos sou la Ciutat de Deu de fonaments tan closos, tan incommovibles, qu'ha resistides y recatxades totes les furies de l'abisme conjurades contra ella. Vos sou aque-

lla porta misteriosa que lo profeta Ezequiel va veure sense cap junta, tota d'una pessa, tancada per tothom, feta pel *Príncep de la Gloria*, que la passà sense obrirla. Vos sou el temple augustíssim del Senyor, plé de la gloria de Deu, resplendent de llum y magestat. Sou el *càndor de la llum eterna y mirall sense màcula*. (Sap. vii.).

ANTONI M.ª ALCOVER, *Pvre.*

STELLA MATUTINA

L'Estrella més viva
qu' en nostre cel guayta
n' es la Verge pura
Reyna Inmaculada:
María es la vera
Estrella de l' auba.

Un jorn de folia,
peçant nostras pares
del Deu de la llum
perdèren la gracia...
¡Per ells sempre fosca!
¡Per ells may més auba!

Més no: l'infinita
Bondat ja's declara:
—«El Sol altra volta
veurà vostra raça».
—Senyor, de tal dia
que prest trenquí l' auba.

Llevors se condormen
pensant en llur falta
y elegres somian
visions d'esperança:
en somni vesllumen
l'Estrella d'eixa auba.

Setmanes y mesos,
anys y segles passan;
perdura la fosca,
la nit may s'acaba...
encare ¡ay! no brilla
l'Estrella de l' auba...

Rompen les tenebres,
de sopte un bell Astre
als homes trists mostra
sa llum pura y clara;
surt ja a Galilea
l'Estrella d' auba.

Més bell que la lluna
quant en son ple s'alsa,
més viu y més noble
qu'el sol n'es eix Astre.
¡Be n'haja María
sublim Estel d' auba.

¡Estrella volguda!...
claror y bonança
als pobres fills d'Eva
per fi los senyala:
del Sol de Justicia
María n'es l' auba.

¡Oh llum precursora
d'hermosa diada!
ditxós vos saluda
el món, Verge Mare,

qu'alegre os ovira.
Estel de tal auba.

—«Oiu, Reyna dolça,
ma ardenta pregaria:
finit mon desterro;
duysme'n a la Patria».
Respon amorosa
l'Estrella de l' auba.

«Fill meu, aprofita
el temps qu'are passa:
sols fent bones obres
felis l'home guanya
el cel, ont te crida
l'Estrella de l' auba».

«Qui fuig de tenebres
amb vida y mort santa
Veurà de la Gloria
l'atèrna diada,
qu'a tots ens desitja
l'Estrella de l' auba.

LUIS CARBOU.

Inspirada per la popular poesia «Aubada» de D. Marián Aguiló y distinguida ab un accésit que se donà a n-el premi ofert per D. Bernadi Font, Rector, a n-el certamen d' Inca.

OBRA POSITIVA Y SOCIAL.

Hi han hagut temps en l'història, veritablement fatals per la vida dels pobles: en lloch de introduirhi elements de vida y benestar, hi han entrat principis y germens de mort, que mes tart han obrat ab una fatalitat ineludible. La verdadera concepció de la vida social porta una serie de factors, que no cal anar molt lluny á buscarlos; están en el sí mateix dels pobles, están en les relacions mutues del cos y de l'ànima social. Tota societat entranya cos y ànima: aquell queda constituït pe'ls individus considerats aisladament y prescindint de tot ordre; son com elements juxta posats que no formen cap unitat orgànica: l'ànima es tot lo que representa funcionalisme vital, moviment orgànich dintre del ordre; lo que dirigeix, lo que pensa, lo que vol, lo que impulsa cap al moviment de evolució progressiva: l'ànima social es l'autoritat en quant obra ab consciencia de la llei natural y positiva, en quant se fa ressò de la veritat y de la moral; l'ànima imposa ordre, justicia, equilibri y moviment vital als individus d'un poble; ella'ls porta riquesa y exuberancia de vida; acull les iniciatives y fomenta les institucions que, ja en l'industria, ja en el comer significuen factors de vida. En fi, l'ànima social, que en sa comprensió abarca idees-forses, llei, dret y voluntat ab sa realisació en l'autoritat, es la responsable del estacionament ó progrés, de la immoralitat ó justicia, de la anarquia ó del ordre, de la mort ó de la vida d'un poble.

Aquesta es la verdadera concepció biològica de la societat: l'autoritat té'ls seus drets, però no li mancan debers que cumplir; deu infundir vida y formar ambient sanitos de bones doctrines y sentiments morals en el poble; deu funcionar de perfecta conformitat ab l'autoritat relligiosa; deu atendre'ls drets del poble y sacrificar-se per éll. Y aixís podriem se-

guir una serie interminable de conseqüencies, que surten naturalment del concepte que mereix l'autoritat social. L'autoritat que tingui consciencia ben formada de sa missio social y voluntat decidida de complirla, pot aprofitar un gran nombre de factors que coadjuvarán indefectiblement á la grandiosa obra de ilustració y civilisació popular. El gran secret per engrandir un poble y elevarlo á un nivell superior de cultura, consisteix en dispòsar y aprofitar les varies aptituds dels individus que l'integren: entre les classes y esferes populars hi han individus que disposen d'una intuició claríssima, que la posarán al servey de la prosperitat del poble; altres oferirán voluntats de ferro; altres sacrificis de tota mena, pecuniars, materials y personals. Entendre les varies aptituds dels individus, reunirles y aplicarles á la realitat pràctica del moviment social, y facilitarlos hi'ls medis de desenrotll professional, tal estimo el secret de la prosperitat d'un poble. Avuy que tothom qui vulgui prosperar s'associa ab altres elements; que's va extenent considerablement la vida d'associació, que's crean cooperatives, sindicats, institucions de tota classe; que's va escombran el socialisme per sustituirlo ab el cooperativisme; que s'ha entrat en una nova y positiva fase de vida social, cal aprofitar y reunir tots els elements dispersos per engrossar y rubllir el principi que ha de comunicar vida, moviment y ordre á totes les esferes populars. La política del favoritisme y convencionalisme, á més de recordarnos l'odiós y execrable nepotisme d'alguns temps, ha sigut fatal per les nacions y 'ls pobles; ha acariciat esperances ab mentides, ha soterrat grans fondos d'energies que han restat perdudes y ha matat fecundes iniciatives que haurien conduït als pobles, per camins de salvació. Desperta poble y estudia el teu centre de vida y format consciencia exacta de la missió social.

P. BARBENS.

BONA LLISSÓ.

Un viatger, excelent cristià, arribá á una fonda y s'assegué a una taula, aon hi havia alguns coneguts seus. Era un divendres de Quaresma. Un d'ells al veure'l, va exclamar:

—La cosa va bé. Avuy tindrem un poc més de carn, perque'el senyor menjará magre.

—De cap manera, respongué lo viatger, jo reclám la part qu'em toca en los plats grassos.

—¿Y lo vostre confessor no vos donará una penitencia ben grossa?

—La compliré ab molt de gust, va replicar éll molt calmosament.

—Mentres tan, anava recollint en un meteix plat tots los talls de carn que li tocaven. Després los presentá al seu cá, dihentli:

—Jas, menjet axò, tú que no tens ànima per selvar.

Alguns dels convidats mitg s'enfadaren però no's hi quedá més remey que pendre la llissó.

Suplicám qu'es fassi corre aquesta publicació entre amics y coneguts a fi que tothom s'aprofit de la seva lectura.

CORONA VIRGINAL, EN HONRA DE LA INMACULADA CONCEPCIÓ DE LOURDES, FORMADA D'ELS DOTZE MISTERIS MÉS IMPORTANTS DE LA VIDA DE NOSTRA SENYORA.

(Acabament.)

**ESTRELLA VII:
LA VISITACIÓ A LA SEUA COSINA.**

*Corpresa del Sant amor
trescau les desertes vies
fins casa de Zacarías
qu'esperava 'l Precursor:
<Beneiguém el Senyor,
Isabel:> heu exclamat,
en l'harmonia docíssima,
Ave María Puríssima,
Concebuda sens pecat.*

**ESTRELLA VIII:
EL NAIXAMENT DE CRISTO**

*Dins l'aubada á mitja-nit
de vos estrella isquè'l Sol;
¡les palles té per bressol
el Rei de reis infinit!
Cantantli s'es adormit:
Gloria, Gloria 'l encarnat;
y gloria á vos Mare castíssima;
Ave María Puríssima,
Concebuda sens pecat.*

**ESTRELLA IX:
L'ADORACIÓ D'EL Ss. REIS**

*Reis sabis d'el Orient
amb cofres d'encens y or.
tots postrats y humils de cor
adoran l'Omnipotent:
y á Vos, ne fan el present
Mare del Verb Increat;
Regina Poderosíssima;
Ave María Puríssima,
Concebuda sens pecat.*

**ESTRELLA X:
LA PURIFICACIÓ Y PRESENTACIÓ
A-NEL TEMPLE**

*Passats els quaranta dies,
segons la lley, dins Betlem,
pel Temple, a Jerusalem
empreniu les santes vies,
y al presentar el Messies
Semeò Vos ha traspasat
el cor amb daga finíssima;
Ave María Puríssima,
Concebuda sens pecat.*

ESTRELLA XI: DOLOR Y SOLETAT

*Sempre fieta en el Senyor,
com l'estrella cap el nord,
Ell era vostra conhort
en la pobresa y tristor;
¡Oh María que dolor!
miraulo dessangrentat,
mort, en creu afrontosíssima:
Ave María Puríssima,
Concebuda sens pecat.*

**ESTRELLA XII:
L'ASUNCIACIÓ Y CORONACIÓ.**

Morintse 'l cor dolçament

*del amor sant qu'il fonía
atravessareu, María,
més enllá del firmament
cororant el cel plassent
y tota la Trinitat*

*la Vostra vida Santíssima:
Ave María Puríssima,
Concebuda sens pecat.*

A. M. D. G.

MARIA IGNACIA CORTÉS.

DIÁLECS FAMILIARS.

III

—¿Quin senyal, Abdón, que ja no vens a veurem?

—Es qu'aquesta temporada hem sembrat, y els vespres estimava més posar els ossos de plá que anar de visites.

—¿Vol dir trobes que la feyna de camp es més maia de fer qu'anar a escola?

—Ja hu crec...

—Però es bò que ho provis tot; y així te farás carrec bé de la vida. Ab això trob que ton pare fá una bona obra en tú.

—Y qu'estaveu lletgint are?

—«La Lectura Popular.» Escolta.

«En el reciente Congreso católico alemán, reunido en Wurzburg, al tratar de la situación de los católicos franceses, dijo un sacerdote: «La falta de los católicos y causa de su actual situación ha sido el no haber combatido con denuedo á los Gobiernos anticatólicos. No es cierto—añadió—que la política nada tenga que ver con la religión, y este error, propagado aun entre los mejores católicos franceses, ha traído como consecuencia el triunfo de los sectarios radicales.»

—¿Ves jo qui'm pensava qu'els sacerdots y catòlics qui se posaven en política eren uns dissipats?

—Però bono: ¿de que te serveix haver vengut fins are a escola? ¿Que 'no te recordes de la lliçó que diu qu'En Cirneros, al meteix temps qu'era un pobre fraret que dormia demunt quatre fustes, era un gran polític, en tant es així, que la regència del Rey d'Espanya estava confiada a éll, y baix del seu mando la Nació prospera una cosa de no dir?

—Si que hi esia a l'història d'Espanya aquest fet; y segons veig, això del clero mesclar-se en política ja's antiquíssim.

—Per fer política bona sí; però observa un fenomen, Abdón. Un temps quant el rey era rey, la Religió tenia molt de domini demunt la política espanyola y les lleys del Estat estaven informades per l'esperit de l'Església Catòlica. A les ciutats y pobles, els rectors y batles eren dos factors que, dantse les mans, conduien les gents allà ont vollien. Avuy ¡que han canviat les coses! Are que tothom es rey, qu'el poble es sobera, no voldrien qu'els catòlics que desitjám el triuf de l'Església y som ciutadans espanyols, mos posassem en política y que no tenguessem o no usassem la forsa que té en Pere Pexet de fer poder. Així no es estrany sentir aquestes o semblants expressions: els capellans a la sacristia, que fassin les seves funcions a dins l'iglesia está bé; però que no se mesclin en política qu'es indigne del seu ministeri.

¡Ay Abdón! si'ls pobles se fessen conciencia de l'administració que hi ha dins les iglesies, que sols ab una gran economia es possible la seva conservació y el seu culte, y la vigilancia que hi tenen els bisbes, y després la comparaven ab l'administració del Estat y de molts de municipis, no cal cap dupte, que voldriem esser administrats per gent de confessorari.

—Del confessorari que mana restituir lo robat ¿eh?

—Y ben depressa.

—Y ja qu'heu dit; els capellans a la sacristia ¿deu esser per aquesta idea qu'els ministres del Senyor no poren esser diputats?

—Així han entesa la llibertat els lliberals de l'esquerra y de la dreta, negant a una classe ilustrada de la societat al dret que tenen els demés espanyols d'esser pares de la Patria.

—Llógica liberal...

—Ni més ni manco. *A los míos con razón y sin ella.* Y per acabarte de convence lletgeix aquesta altre trosset de la mentada publicació:

—«Los liberales que á todas horas nos atruenan los oídos pidiendo libertad para todo, buena y malo, justa é injusto (y claro es que sólo para lo injusto y lo malo, en perjuicio de lo bueno y de lo justo, aprovechan esa libertad), no la quieren para la enseñanza.»

En la sesión del viernes lo repetía el Sr. Moret, alegando como razón suprema que «podría caer la enseñanza en manos del clero» ¿Puede quedar la intención más al descubierto?»

—¡Que tal! ¿que t'agrada'l frit? Si no't fá, posey domátiques moraytistes, canalejistes, sorianistes ¡&, qu'ab això de llógica, sentit-comú y llibertat son de primera.

—Mestre, vos sou terrible. Convé que m'en vaja no fos cosa que discutint prenguesseu massa exaltadura.

—Sies bon atlot.

DANIEL.

EL MAL SABOR

EN LOS VINOS NUEVOS.

A pesar en las diversas precauciones que se pueden tomar durante la vinificación ocurre frecuentemente que los vinos adquieren un sabor y olor de enmohecido desagradable.

Generalmente este sabor y olor desaparece con el tiempo contribuyendo los fríos del invierno á esto por la precipitación que producen en el seno del líquido.

El encolado y la filtración ejercen una acción semejante siempre que las operaciones sean bien conducidas.

Aunque á la larga se atenuan estos malos sabores es necesario completar la acción del trasiego por un tratamiento apropiado y para esto se ha utilizado la propiedad que poseen los cuerpos grasos de apoderarse de las sustancias olorosas, propiedad de la que tanto partido ha sacado la perfumería para la extracción de ciertos aceites esenciales y en especial la esencia de rosa.

Los cuerpos utilizados para este tratamiento en viticultura son los aceites y la mostaza pulverizada. El aceite debe ser absolutamente

neutro de gusto y calidad buena, el aceite de oliva que haya perdido el sabor del fruto ó mejor el aceite de vaselina dan excelentes resultados; si la calidad del aceite fuese defectuosa, el alcohol del vino puede combinarse en parte con la materia grasa comunicando al vino un sabor desagradable. Medio litro de aceite es suficiente para un hectólitro y á veces para una barrica. Para utilizarlo se hace una emulsion agitando enérgicamente el aceite con un poco de vino; se vierte esta emulsion en la totalidad y se agita bien para asegurar una mezcla continua. Se deja reposar y se decanta la capa oleosa superior valiéndose de un embudo largo por el que se vierte una cantidad suficiente de vino sano hasta desalojar toda la materia grasa superficial. La mostaza es de un empleo más complicado pues exige como operación preliminar para desalojarla del sulfuro de ailsó, una ebulcion en el agua.

Todos estos tratamientos deben hacerse cuando los vinos están formados y no hay que temer otras fermentaciones que pueden comprometer el éxito del tratamiento, pues el ácido carbónico desprendido impide al aceite ó mostaza de subir á la superficie ó de precipitarse respectivamente. En los vinos blancos puede utilizarse la acción del carbón animal que no sirve naturalmente para los tintos.

Algunas veces los vinos encolados con ciertos productos como sangre y gelatina adquieren sabores comunicados por ciertas materias en putrefacción; pueden ser combatidos estos olores por el tratamiento arriba indicado.

Cette, 16 Noviembre

L. DE ARIZMENDI.

BONS TESTIMONIS.

L'Institut Popular Catòlic de York, ha posats a n-els llocs més públics d'aquella ciutat Francesa uns grans cartons ab tres testimonis, que no son gens duptosos, en favor de la moral religiosa. Aquests cartons es la major propaganda que pot presentarse devant les tendències laiques y anticristianes qu'en l'orde pedagògic, desgraciadament, fa molts de prosèlits per Espanya.

Diven així:

ENVIAU VOSTROS FILLS
A N-EL

PATRONAT Y A N-EL CATECISME.

¿PER QUÉ?

«No crec que se puga esser virtuós sens religió: jo vaig tenir ja fa temps aquesta opinió equivocada, però avuy ja estic satisfet.»

J. J. Roseau.

¿PER QUÉ?

«Nostra societat no se pot satisfer ab simples idees morals tal com les dona actualment l'ensenyansa superficial y estreta de nostres escoles primaries.... Creim a n-aquest moment que les idees morals tal com les dona la Iglesia, la única que les dona fora de les escoles primaries, son idees verament necessaries»—(Secció de 25 Janer 1905)

¿PER QUÉ?

«Si m'haguessen ensenyat a conèixer y amar a n-el bon Deu, jo avuy no pujaria a n-el cadalso.»—*Rabachol* (el dia de la seva mort.)

Escapulons

—Els periòdics que rebém de Catalunya están plens de protestes e indignació quantre la companyia de la Vía Férrea, que per no haver fet les reparacions necessaris a n-el pont de Riudecanyes, el tren s'enfonzá dins la riera, prop de cambrils, morint 20 persones, haventnhi 49 de ferides y solament 16 que no tengueren res de nou.

Publiquen una partida de casualitats venturoses de persones qu'en foren escápois. Una se salvá per haver anat a la comuna. Dos joves perque feren tart y li investiren ab bicicleta. Un altre perque no li volgueren vendre billet per estar el tren de partida. Altres que per rareses y no sábrer perque, variaren de bagó. Una familia se salvá perque no li volgueren fer lloc a n-el bagó de primera que va esser el més destrosat.

De «La Veu de la Comarca» es lo sigüent:

«Una senyora de Reus qu'anava en un dels cotxes de primera, en l'instant del estimbament acabava de resar una salve a la Verge de la Misericordia, patrona d'aquella ciutat, pera haverli advertit el revisó del tien que anaven a passá un pont perillós, sortí de la catástrofe ab una lleugera contusió á la cara. Aquella senyora atribueix el salvament a la intercesió de la Verge de la Misericordia.»

—Se discuteix a n-el Congrés espanyol el pressuports. Els solidaris han demostrat ab sifres exactes y luminoses dates tot lo dolents y costosos que son nostros servissis, meresquent alabanses y aplausos pel seu meritori labor, però l'esperit de partit obliga a votar en quantre la evidència y així va el món.

Ab motiu del pressuport del Clero y Culto s'ha tornat atacar a la Religió y sos ministres y a la Fê catòlica de nostra Patria. Molts son los que se creuen catòlics a n-el Congrés; però poquíssims los que saberen esserhó de bon de veres protestant quantre tals insults. Sols la minoria calista digué lo que realment sentia y la seva conducta mereix vers aplaudiments.

—La Sagrada Congregació de Ritos acaba de declarar venerable a D. Bosco, fundador de la familia Salesiana que tant de bons resultats ha donat en los pocs anys que conte d'existencia.

—Acaba d'entrar a la Iglesia catòlica, Mr. Lloyd, membre episcopal de la Iglesia anglicana, home de notable sabiduría y oratoria. A n-els Estats Units ha causada verdadera sorpresa, aont es conegut per la seva ciència y bones costums.

—Pius X ha axecada l'excomunió que pesava demunt els eclesiásticos que firmaren la réplica a la Encíclica papal, exhortanlos que donin major valor a n-el seu arrepeniment, dedicanse ab afany a l'ensenyansa del catolicisme.

—Un altre sacrilègi tenen que lamentar els catòlics de la república veynada. Per un projecte de Ley d'en Ariand, se tracta de sequestrar totes les fundacions de misses pera difunts (uns quatre cents millions de francs) sens permétrer a n-els hereus la revocació de les mandes pies per incumpliment de la voluntat del testador, a no ser que sien hereus en linea recta. Y encare a n-aquests, la ley sols dona tres messos de temps per intentar el prossés, a pesar de que'l còdic les concedeix el dret per espay de trenta anys. Com moltes de les fundacions son d'eclesiásticos, morts per lo meteix sens descendència, no tindrán dret a reclamació alguna.

—S'ha posada una lápida a la casa núm. 5 del carrer de Sant Jordi del poble de Folgaroles, aont nasqué el gran poeta catalá, Mossen Jacinto Verdaguier, que diu d'aquesta manera:

ALS XVII MAIG DE MDCCCXLV
NASQUÉ EN ESTA CASA
MOSSEN JACINTO VERDAGUER
Y SANTALÓ

FAMOSÍSSIM POETA CATALÁ

ENALTIDOR DE SA LLENGUA

Y HONOR DE LA PATRIA.

—(=)=—

DE MALLORCA.

—Els concerts celebrats per l'Orfeó Mallorquí a n-el teatre principal de Palma, resultaren filigranes artístiques qu'els antussiastes de la música aplaudiren com heu merexien els esforços dels qu'hi han presapart; però el public en general no hi ha feta la presa qu'era de desitjar, fins a n-el punt, que s'ha tractat de disoldre tant benemèrita masa cloral, cosa que no haurien de permetre els palmesans que tenguin una mica de gust a tot lo que sia manifestació artística de la Roqueta.

—Dia 29 d'aqueix mes, Dominica infraotava de la Nativitat del Senyor, se publicarà la Santa Bula a la Catedral Basilica de Mallorca y a totes le iglesias parroquials de la Diócesis, menos les de ciutat de Palma.

—Periòdics, Arquitectes y persones respectables pels seus dictámens en questió d'obres y argeologia s'estan discutint si se deu o no tirar a baix la porta de Santa Margalida de les murades de Palma.

—Los que defensen la seva conservació y restauració se funden en lo seu valor històric. Si se havia d'explorar l'opinió pública, noltros votariem per la seva conservació.

—Un Guardia de la tabacalera ha mort un contrabandista a la pocessió de Son Sunyé, que se dedicaba a trasportar tabac de les costes a la carretera.

Devant Deu el tabac no es materia de prohibició, y per la defensa d'aqueixa marcancia, un agent decanta el dret a Deu, que té de llevar la vida a l'homo quant a Ell li plau.

En la Llibreria LA BONA CAUSA s'ha rebut una completa varietat de cromos propis per regalar els carters, barbers, & per les festes de Nadal. En la corresponent felicitació redactada a gust del interesat: a 2'00 y 2'50 pessetes al cent.

Mallorca, 1, Inca.

Noves d'Inca.

Ab fruició hem escoltada l'oratoria sagrada durant la novena de la Puríssima del R. P. Francesc de Barbens. Les matèries dels seus sermons les ha tractades en calor, unció evangèlica, y ab luminoses concepcions, lo-grant despertar simpatia per la seràfica Religió, Caputxina, que té membres tant eminents, en sabiduria y santedat. Si no ha tenguda la gent qu'es desitjava se deu que, en motiu de l'estació que mos trobám, la novena se fá a una hora que la classe obrera encare no ha dexat el treball.

Demá, diumenge, a les sis del vespre donará una conferència a n-el Circol d'obrers catòlics sobre un dels problemes de sociologia contemporánea y es hora, obrer, de aprofitar l'ocasió, que hi haurá entrada franca per tot-hom.

Sabent nosaltres que coloborava a revistes importantíssimes li demanarem un treball que, com veuen nostres lectors, tenim la satisfacció de insertar a n-el present nombre.

Ens diu el Pare Barbens, en sòn article, que sabent aprofitar les moltes forces y energies dels distins factors que componen el poble, es com se fá una obra de cultura e ilustració; y això, mos ha recordat que éll es de Catalunya, y que Catalunya, aprofitant les seves pròpies forces y energies, ha arribat a la proponderancia qu'avuy té. Mirin els homes de nostra classe directora els conceptes qu'exposa y que los posin en pràctica es lo que hi importa.

Está proposat per Bisbe de Sagorbe, Mossen Antoni Massanet, sacerdot digníssim que tothom coneix pel seu caràcter modest y humil, y al mateix temps, zelós per promoure la gloria de Deu y el bé espiritual de les ànimes.

Aquí, a Inca, aont té families emparentades, conexensa y amics, la noticia va esser rebuda en mostres de simpatia y satisfacció, convenguent tots que sa elecció no poria esser més acertada.

A les moltes felicitacions que haurá rebudes aquests dies nostro benemèrit amic, hi afegesca la nostra, que si es la més modesta, no es la més freda ni la manco entusiasta.

A l'ofici major de la festa de la Inmaculada Concepció que se celebrarà demá en la Parròquia, predicarà el P. Barbens, y se cantarà una missa d'En Perosi.

La familia de D. Jaume Puigserver, cap de l'Estació del carril, fá una llarga temporada qu'es visitada per mais hostes, les malelties; tots n'han passat a n-aquella casa, acabant per dursen la seva Senyora y carinyosa mare, D.ª Catalina Llabrés Fiol, que acabá'ls seus dies dijous dematí.

Ab aquestes afliccions no hi ha com girar els ulls a n-el cel d'ont vé la fortaleza y el conhort, dons que desitjám per nostra amiga familia, mentres pregám pel bon repòs de la seva benvolguda difunta.

També mos ha dexat, En Bartomeu Ramis, escolá que fonc llarg temps de nostra Iglesia parroquial. Are se dedicava a l'ensenyansa. Bon repòs y bon remey per la seva animeta.

La cátedra de declamació del Circol d'obrers catòlics, diumenge passat, s'endugué forsa de mamballetes per la nombrosa concurrència qu'assisteix a n-aquell teatre.

Demá vespre donarán *El Médico a Palos* y *El que nace para ochavo*. Comensen a les vuit y mitja de la nit.

Dins pocs dies sortirà el nostre cobrador pels pobles. Suplicám a n-aquelles persones que hagen rebuda nostra publicació, que no perjudiquin nostros interesos dexant de satisfer la cuota trimestral. Si tots a n-a qui hem enviat el setmanari pagaven, no sols tataria per cubrir els gastos d'edició y administració, sinó que quedaria encare un bon sobrant per fer millores a la publicació o fer regalets a nostros abonats.

A veure, idè, si se mostren generosos en vers la bona propaganda que no se quexerán de nosaltres.

CORRESPONDENCIA.

D. S. M.—Lo vostro no fá la mida.

D. J. P.—A nosaltres també no mos agrada la cabessera de CA-NOSTRA. La variarém ab una qu'ocupi poc lloc.

D. Ll. M.—¿Deis que no'ns lletgeixen? A noltros mos consta que som lletgits. Tot son opinions a n-aquest món. Si en lloc de criticar mos donaveu una maneta, treballant a la bona propaganda, qu'es l'obra del dia, tal volta seriem més lletgits.

D. M. T.—¿Trobau que a Inca sobren dos periòdics? Les moltes publicacions rurals que hi ha per Catalunya, encare que secundaris, han aidat moltíssim a formar la gran personalitat que avuy té. Sobre tot, no vos deven fer molta nosa; ni creim que hagen rebut cap agravi dels setmanaris inquers.

Bolletí comercial

Preus que retgiren dijous passat:

		pessetes.
Bessó.	el quintá de 00,00 a	82'00.
Blat.	la cortera de 16'00 a	17'00.
Xeixa.	id. de 16'50 a	17'00.
Ordi mallorquí.	id. a	10'50.
Ordi foraster.	id. a	00'00.
Sivada.	id. de 08'00 a	08'50.
Ídem. forastera.	id. a	00'60.
Faves cuitores.	id. a	19'00.
Ídem ordinaries.	id. a	17'00.
Ídem pel bestia.	id. de 16'00 a	16'50.
Blat de les Indies.	id. a	12'00.
Ciurons.	id. a	21'00.
Fesols.	id. a	30'00.
Monjetes de confit.	id. a	45'00.
Ídem blanques.	id. a	28'00.
Porcs grassos.	l'arrova de 11'00 a	11'50.
Patates.	id. de 01'25 a	01'50.
Muniacos.	id. de 02'50 a	02'75.
Figues seques.	el quintá a	00'00.
Safra.	s'unsa de 02'50 a	02'50.

Entreteniments.

Solucions dels passa-temps del número vuit:

Tarjeta.—Juan Palou y Coll.

Xarades.—1.ª Campanet; 2.ª Salsa.

Fuga de consonants:

Catalina, com serás
madona de sa fonteta,
si venc per una gerreta,
d'aygo ¿no l'hem donarás?

Semblances.—1.ª En que té cordes; 2.ª en que té veles; 3.ª en que té cuberta; y 4.ª en que té fondo.

Intrínquilis.—Salomó.

Endevinaya.—Un caragol.

TARJETA.

COLOMA PALAU CINDEC.

INCA.

En les lletres d'aquesta tarjeta compondre un nom de veneració universal.

KARBIN.

XARADES.

1.ª En acabá *prima* está,
un article la *segona*,
y a fer TOT qualque estona
mos hi solen enviá.

2.ª *Prima*, nota musical,
segona amb aguiats
hi sol caure molt bé,
TOT es ben usual,
y cada esglesia en té.

FUGA DE VOCALS.

D. sgr. c. . . t d. c. nr d.
q. . n. ll. . r. s. s v. r. r. s,
. s bl. t l. t. m. p. r. g. . r. s
. s. f. r. n. s. g.

OYAMA.

SEMBLANSES.

¿En que se samble les sopes amb una llanti?

¿Y una llanti en so ferro-carril?

¿Y es ferro-carrils a n-els sarenos?

¿Y els sarenos a les òlibes?

TRIÀNGUL DE PARAULES.

.....
.....
.....
.....
.....

Sustituhí aquests puns per lletres, de manera que diguen:

Una població catalana.

Verb ab infinitiu.

Una planta.

Temps de verb.

Part del cos humá.

Una consonant.

CASA-BLANCA.

ENDEVINAYA.

En passen per sa vorera
y en miren en mal uy,
y jo de bé que les vuy
de mascle pas a famella.

L'AMO'N RAPEL.

DIÀLEC ENTRE DOS OBRERS.

(acabament.)

Martí. Y en tot Bernat,
fan gran bé'l Circols Catòlics.
Allà no's pot flastomar
ni murmurar de! prohisme;
vici dolent y covart.

Bernat. Que no creus en que pensava.. (Pen-
Martí. pensaves... psi... qui sap... satiu)

Bernat. Si a n-el nou Diccioniari,
el Vicari General, (Riguent)
inclourá les flastomies
que'ls mallorquins van tirant.

Martí. ¡Ja tens unes ocurrencies!
Que no hu veus que no, Bernat,
que la llengua catalana
ja may ha estada infernal,
sinó ben rica y hermosa,
ben esplèndida y suau.
Aquells termes y modirnes
tant mallorquins y cristians
en qu'els antics saludaven,
avuy los van rebutjant.

Y aquests meteixos pinsiules
dels piropos castellans,
qu'en tanta miniatura
y gracia volen parlar,
que la llengua de sa mare
troben comuna... ¡covarts!
aqueis meteixos flastomen,
fentla tornar infernal.

Bernat. ¡Ests un valent, Martinet!
¡que bé sabs enracnar!
¿D'ont te treus aquestes coses?

Martí. ¿D'ont les trec? ¡del meu cap!
Es qu'a n-els circols catòlics
mos ensenyen estimar
les coses ab un judici
que altres bandes no hi ha.

Bernat. Ja sé que'l blanc diven negre

y a n-el negre diven blanc.
¿Gos messions que desjecten
la meteixa llibertat?

Martí. Això no, amic caríssim,
però la'm fan apreciar
com l'usen els fills de Deu.

Bernat. ¿Que'n tens tú, per llibertat?

Martí. Tú qui l'has anomenada
diferent que hu sabrás.

Bernat. Es cosa de poques taules...
Llibertat... es... llibertat, (Duptós)
tirá baix... se absolutisme,
fer tothom sa voluntat.

Martí. Per això vaig a girarte (amenasant)
els morros a l'altre part.

Bernat. Ah! no ho provis, no t'enfadis.

Martí. Amic volgut, no m'enfat.
Jo no més pos a la práctica
tes doctrines lliberals.

Bernat. ¿Com tú la diferencies?

Martí. Així com s'ha d'esplicar:
l'homo es compost de dos coses
d'ànima y cos terrenal,
l'esperit es la part noble,
aqueix ha de comendar,
perque Deu llum li ha dada
pel destriá'l bé del mal.
Llevors vé la conciencia
que vol lo just y lo gran,
doncs per fer vils dolenties
no hi pot haver llibertat.

Les llibertats qu'avuy s'usen
son per servir lo cos baix
fermant les ales a l'ànima
que'n llibertat vol volar.
Molts que lliberals se diven
són uns venuts, uns esclaus,
se senten religiosos
y se demostren tirans;
a masons y carbonaris

han venut sa llibertat.
Sols els catòlics de veres
se poren dir lliberals
perque demunt sos principis
accionen ab afany:
Ama a Deu, y fé lo que vulgues,
clámen ab un sabi Sant.

Bernat. Amic del cor, que t'enfiles
un filòsoph has tornat.

Martí. Y no som més que'l fill magre
del pastor Capserigany.

Bernat. Y tot això a la Catòlica
tú has après?

Martí. Si Bernat.
Les relacions y el tracte
de bons catòlics companys,
m'han donat un sá criteri
de les qüestions socials.

Bernat. Si es així, vuy esser soci,
som dels teus.

Martí. Dam els cinc ossos...

Bernat. No'ls ossos un fort abrás. (abrasanse)

Martí. En fermays d'amor tendríssim
estrenguent vuy l'amistat.
(Bona llebre hauré agafada, (apart)
Sant Joseph, vuy m'ha ajudat.)
Y sabs que de moltes coses
mos mostren: dibuix lineal,
bona ensenyansa primaria,
poesia, música y cant.
Y sobre tot d'esser homos
d'esser uns bons cristians.

Bernat. Al sentirte a tú ja'm basta
de lo qu'ensenyalla;
tú no t'atanyis ni t'essembles
a n-en Martinet d'entany!

Martí. Tot això jo hu dec a cristo
que's la llum, la veritat.

Bernat. Doncs que venga lo seu reine
demunt els pobles cristians!

M. D.

LLIBRERIA LA BONA CAUSA

den Miquel Durán.

PROPAGANDA CATÓLICA.

CENTRE DE SUSCRIPCIONS.

Material de 1^a. ensenyansa.—Objectes d'escriptori.—Enquadernacions.—Impresos y
encàrrecs per les principals llibrerías d'Espanya.—Carrer de Mallorca, 1,—INCA.

ALMACENES: SAN JOSÉ.

BRONDO—esquina—BORNE,
PALMA.

NOVEDADES PARA SRA. Y CABALLERO,

SASTRERÍA CAMISERÍA,

PAÑERÍA GÉNEROS DE PUNTO,

GÉNEROS BLANCOS Y PAÑOLERÍA.

LA CASA QUE VENDE MÁS BARATO.

PRECIO FIJO.

HERRERÍA, CERRAJERÍA.

CARRUAJES DE LUJO Y TRANSPORTE,

COCINAS ECONÓMICAS.

ANTONIO PUJADAS

Calle de Dureta, 25, INCA.

EN LA FUSTERÍA D'EN

Miquel Ferragut

se fabrica tota classe de mobles desde els
més econòmics fins a n-els de més valor
però tots se fan en gust artístic.

CONSTRUCCIÓ EN OBRES Y EDIFICIS.

Carrer de Mallorca, 54, INCA.

MOBLERÍA D'EN MATGÍ PRATS

Gran baratura de mobles de tota casta: de
nugué, caoba, y fusta blanca a voler.

Mercat vey, 16, INCA.

Dietaris a pesseta, blocs en lo seu cromó
desde 0'25 fins a 1'75. Calendaris y almá-
nacs de distintes procedències.

Llibrería: Mallorca, 1, INCA.

SOLFEO DE LOS SOLFEOS
por Enrique Lemoine y G. Garbulli,
en trobaran: Llibrería, Mallorca, INCA, 1.

Ca-nostra

SETMANARI D'INCA EN MALLORQUÍ.

Son ideal es fer obra d'educació y cultura,
mantenir les costums y tradicions mallorqui-
nes de bona rel, sens que li fassin agrura les
idees y coses modernistes mentres vagin ret-
gides pel sentit comú y la sana moral.

Publicará, en estil popular, articles sociò-
lecs, poesies, historietes y treballs humoris-
tics: ab qui poren passar belles estones d'es-
pansió casolana.

Preu de suscripció

Un trimestre una pesseta per tot Espanya
y doble a l'extranger.

Els pobres y obrers que nos ho demanin
tendrán la suscripció per 20 céntims mensuals,
2'40 l'any; però no tendrán dret a n-els re-
galets que farem a los damés suscriptors.

A les congregacions, societats catòliques
y demés persones que, desitjoses de fer pro-
paganda, volguessen una regular cantitat de
exemplars, a preus convencionals.

Redacció, administració e imprenta: carrer
de Mallorca, 1, Inca.